

О.В. Дуса

E-mail: elenadysa@mail.ru

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

І.М.Веремейчик

E-mail: veremej4ik.irina@yandex.ua

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК СТУДЕНТІВ

Засоби масової інформації – соціальний інститут, що має змогу впливати як на населення в цілому, так і на окремі групи людей. Він сприяє засвоєнню людьми різного віку широкого спектра соціальних норм та формуванню ціннісних орієнтацій. ЗМІ є своєрідною системою неформальної освіти, що відповідає за інформування різних категорій населення. Проте користувачі ЗМІ отримують досить різнобічні та несистематизовані знання з питань різноманітних сфер життя.

Вплив засобів масової інформації на суспільство та особистість досліджували Г.Лассеул, М.Маклуен, К.Райт, Г.В.Апостолова, І.Д.Фомічова, О.В.Волянська, М.Кастельс, Є.С.Гінзбург, Л.Г.Матвеева, Т.Я.Анікеєва, Б.М.Фірсов та інші.

Дж.Маккуел, Дж. Бламер, Дж.Браун визначили, що функціями ЗМІ є: відволікання уваги, заміщення міжособистісного спілкування соціальною діяльністю, усвідомлення людиною себе як особистості, соціальний нагляд [3].

Загальноприйнятими функціями засобів масової інформації є: інформаційна, освітня, соціалізаційна, мобілізаційна, інноваційна, формування суспільної думки, релаксаційна, соціальний контроль, поширення культури та ін.

До найбільш значимих для сучасної молоді засобів масової інформації належать: телебачення, радіо, друковані видання, мережа Інтернет, відео- та кінохронікальні програми.

Дж.Гербнер вважав телебачення способом формування стереотипних викривлених уявлень у молоді. Вони є відображенням картини світу в якій перебуває людина.

Телебачення не вимагає особливого освітнього рівня, тому часто використовується студентами як ресурс збагачення інформацією. Через великий обсяг отриманих даних, вони часто не встигають її обробити. Це призводить до того, що молодь відучується самостійно думати, аналізувати, фільтрувати отриману інформацію. Погіршується розвиток логічного мислення, здатність робити висновки. Телебачення стає «духовним наркотиком» для освіченого студентства, яке прагне до знань, а

натомість отримує не фільтрований потік інформації. Таким чином формується споглядач, а не аналітик.

Виникнення пультів дистанційного управління на думку психологів призводить до негативних наслідків у освітньому процесі, зокрема: невміння зосереджуватися та доводити почату справу до кінця, погана концентрація уваги, надмірна лінь [2].

Впливове місце в суспільстві займає преса. Це зумовлено такими її особливостями як поглибленість, аналітична інтерпретація інформації, можливість неодноразово звертатись до друкованого матеріалу, що дає змогу кращого осмислення. Проте більш масштабні джерела інформації, такі як телебачення, радіо, мережа Інтернет призводять до рідшого звернення студентів до преси та зменшення рівня потреби в читанні. ЗМІ привнесли зміни в ієрархію цінностей сучасної молоді. Начитаність, а разом з нею і освіченість, високий інтелектуальний розвиток перестали бути престижними.

Доволі популярною серед студентської молоді є мережа Інтернет. Найбільш частою причиною звернення до даного ресурсу є пошук необхідного навчального матеріалу. Проте потенціал мережі Інтернет є специфічним і його не можна розглядати як сприятливе освітнє середовище для студентів. Частина інформації, розміщеної в мережі цілеспрямовано створюється освітніми та науковими організаціями, частина – потрапляє стихійно, завдяки вільним користувачам. У зв'язку із різним змістом інформації, формою її подання, виникає низка проблем, таких як: достовірність та надійність інформації, її вплив на свідомість користувача. Перевірити надану інформацію мережею Інтернет майже неможливо, не завжди є дані про авторів, що займаються розробкою та розповсюдженням інформації, на відміну від друкованих джерел інформації. «Фільтром» у таких випадках може слугувати викладач, який визначає свою позицію, має змогу вчасно втрутитись в освітній процес задля роз'яснення студентам певного матеріалу, який викликає сумніви або питання.

Викладач, звертаючись до проблеми негативного впливу ЗМІ на студентів, має вивчати способи ліквідації недостовірної інформації в освітньому процесі, інакше у молодого покоління сформуються неправильні установки та погляди на цінності.

Г.В. Апостолова відзначає, що молодь, яка часто споживає продукцію ЗМІ в освітньому процесі відрізняє те, що вони міркують заготовленими асоціаціями; ставлять поверхневі питання, не бажаючи знати поглибленої відповіді; на запитання дорослих мають заготовлені стереотипні відповіді [1].

ЗМІ можуть негативно впливати як на особистість, так і на її освітній процес. Відмінними рисами є такі: мова як засіб самовираження стає більш примітивною; втрачається здатність виділяти головний зміст отриманої

інформації; перевага віддається малюнкам, а не тексту; зникає активна переробка інформації; погіршується вміння зосереджуватися; порушується вольовий компонент особистості.

ЗМІ мають вирішальний вплив на розвиток сучасної молоді, їх поведінку та свідомість. Причому цей вплив має неоднозначний характер.

Література:

1. Апостолова Г.В. Про наслідки використання електронної техніки для розвитку здібностей дитини / Г.В. Апостолова // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – №9 – 10. – С. 1 – 3.

2. Підліток у великому місті: фактори та механізми соціалізації / В.Л.Арбеніна,О.В. Волянська, О.Б.Зінчина, М.А.Куряча,А.М. Ніколаєвська ; Харківський національний ун-т ім. В.Н. Каразіна / за ред. Л.Г. Сокурянська. – Х., 2000. – 206с.

3. Шарков Ф.І., Родіонов О.О. Соціологія масової комунікації. М.: ІД Соціальні відносини, 2003. – 378 с.